

Montessoriförskolan Lilla Kvikkjokk
2022-

Montessori
Lilla Kvikkjokk

Likabehandlingsarbete

Aktiva åtgärder

Plan mot kränkandebehandling

Montessoriförskolan Lilla Kvikkjokk

Läsår 2022-2023

Vad säger våra styrdokument?

Det finns flera lagar och förordningar som reglerar vad vi i skolan bör göra för att ta tillvara barnens rättigheter och förhindra kränkande behandling. Den 1 januari 2017 ändrades bestämmelserna i diskrimineringslagen, och ett nytt 3 kap. infördes. Nyheterna är främst att:

- Arbetet med aktiva åtgärder ska ske löpande i fyra steg. Det ska finnas riktlinjer och rutiner mot sexuella trakasserier och trakasserier på förskolan
- Kravet om en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav om att hela arbetet med aktiva åtgärder ska dokumenteras och förskolans arbete med aktiva åtgärder ska omfatta alla sju diskrimineringsgrunderna
- Lagändringarna gäller trakasserier och diskriminering, men bestämmelserna om kränkande behandling är oförändrade. Förskolorna ska därför fortfarande ha en plan mot kränkande behandling, enligt skollagen.

Förskolan har en skyldighet att agera så snart någon ur personalen får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Förskolan ska utreda vad som hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Vad säger Arbetsmiljölagen?

Arbetsmiljölagen är främjande och förebyggande. Här finns föreskrifter gällande hot, våld eller trakasserier. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) och organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) har arbetsgivaren ansvaret för att kränkande särbehandling förebyggs.

Vad säger Skollagen?

I 1 kap. 5§ beskrivs följande:

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som

verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

I 6 kap. 6-8§ beskrivs att verksamheten ska bedriva ett målinriktat arbete som motverkar kränkande behandling och att det finns en skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling. Dessutom ska en plan mot kränkande behandling upprättas.

Vad säger Lpfö 18?

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn eller någon som barnet har anknytning till ska i förskolan bli utsatta för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, barns rätt till delaktighet och inflytande, och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Vad säger Barnkonventionen?

Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige ratificerade barnkonventionen utan reservationer 1990. Riksdagen fattade beslut om att barnkonventionen ska bli svensk lag från den 1 januari 2020.

2. Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
3. Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
12. Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.
13. Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter.
19. Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.
34. Barn ska skyddas från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.

Definition av begrepp

I samtliga författningar rörande likabehandling av barn betonas demokratiska värden samt individens integritet och frihet. En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla barn i förskolan ska ha samma rättigheter, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Alla har rätt att vistas i förskolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)

– Texter och bilder (teckningar, lappar)

Trakasserier eller kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Dessa kan ske vid enstaka eller upprepade tillfällen. Det gäller både mellan barn och barn, mellan barn och vuxen samt vuxna sinsemellan. Det är den som har blivit utsatt som avgör om det är diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling eller ej. Nedan följer en sammanställning av begrepp som alla faller inom ramen för kränkande behandling.

- **Diskriminering** innebär att ett barn missgynnas direkt eller indirekt av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder. Inom förskolan och skolan är det huvudman eller personal som kan göra sig skyldig till diskriminering. *Barn kan inte diskriminera varandra i juridisk mening.*
- **Direkt diskriminering** innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.
- **Indirekt diskriminering** innebär att någon missgynnas genom att det tillämpas en bestämmelse eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn utifrån diskrimineringsgrunderna. Man kan i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika.
- **Trakasserier/sexuella trakasserier** innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna. Detta kan ske vid enstaka eller upprepade tillfällen. *Trakasserier kan barn utsätta varandra för.*

- **Kränkande behandling** innebär ett uppträdande som kränker ett barns värdighet men som inte har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan vara att reta, mobba, frysa ut någon, knuffa eller rycka någon i håret.
- **Bristande tillgänglighet** – avses att en person med funktionsvariation missgynnas genom att ”skäliga åtgärder för tillgängligheten inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan sådan funktionsvariation”. Kan innefatta stöd eller personlig service, information och kommunikation samt den fysiska miljön.
- **Instruktioner att diskriminera** – Någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning att diskriminera någon annan. Detta kan tänkas vara om rektor ger instruktioner till pedagog som är diskriminerande gentemot ett barn.

Diskrimineringsgrunderna

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Funktionsvariation
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Ålder

Våra mål utifrån diskrimineringsgrunderna

Möjligheten till reflektion är en förutsättning för att lyckas i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet med alla diskrimineringsgrunderna. Ständigt reflektera över den pedagogiska miljön och vårt förhållningssätt för att skapa ett normkritiskt förhållningssätt och miljö. En

förskola som är likvärdig för alla, där barn har samma möjligheter för utveckling, omsorg och lärande. Vi ska även skapa en pedagogisk miljö där likabehandlingsplanen och barnkonventionen är tillgänglig utefter barns förutsättningar. Vi använder oss av vår barnkonsekvensanalysrutin och -policy vid beslut som berör barnen i verksamheten.

Kön

- Vi arbetar på att inte förutsätta personers kön/könstillhörighet, utan ha ett normkritiskt förhållningssätt och språkbruk. Vi tilltalar till exempel barnen vid deras namn.
- Arbeta normkritiskt och har en normkritisk pedagogisk miljö för att motverka stereotyper. Vi reflekterar till exempel över hur vi använder samtalsämnen, ord och tonfall, pedagogiskt material som är könsrelaterade.
- Vi ska undvika att kategorisera efter kön.
- Vi ska undvika att använda begrepp som ”vi” och ”dom”.
- Uppmuntra många olika gruppkonstellationer.

Könsövergripande identitet eller uttryck

- Vi ska undvika att använda begrepp som ”vi” och ”dom”.
- Vi ska inte förutsätta personers kön/könstillhörighet.
- Vi granskar våra material och miljöer för att skapa en inkluderande miljö.

Etnisk tillhörighet

- Vi ska tänka på att lyfta fram olika språk som talas i gruppen.
- Ständigt reflektera och skapa en pedagogisk miljö som visar på mångfald.

Religion eller annan trosuppfattning

- Uppmärksamma olika högtider.
- Vi ställer öppna frågor om barns ledighet.

Funktionvariation

- Lyfta fram olika kompetenser och kunskaper i olika sammanhang
- Skapa förutsättningar för alla barn, bland annat genom att aktivt arbeta med pedagogisk kartläggning och handlingsplan
- Ständigt reflektera över vår pedagogiska miljö och vårt förhållningssätt för att skapa förutsättningar för alla barn.
- Pedagogiskt material som visar på mångfald.
  - Förskolan har ett specialpedagogiskt förhållningssätt där allas behov och förutsättningar tillgodoses.

Sexuell läggning

- Inte förutsätta hur en person eller familj ser ut.
- Se över dokument och blanketter så att de är könsneutrala och har öppna frågor.
- Normkritiskt förhållningssätt och miljö där alla finns inkluderade.

Ålder

- Att uppmärksamma barn på ett sätt som inte reproducerar makthierarkier kopplat till ålder

Aktiva åtgärder - förbyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar om att ta bort risker för att barn inte blir utsatta för kränkningar i förskolan.

Det förebyggande arbetet görs i följande fem steg.

1. Kartlägg risker för kränkningar.
2. Analysera orsaker till riskerna.
3. Sätt upp mål och bestäm åtgärder.
4. Upprätta en plan mot kränkande behandling.
5. Följ upp och utvärdera.

1. Kartlägg risker för kränkningar

Årligen gör vi en enkät till personal om klimatet på förskolan, barnintervjuer, samt går en trygghetsvandring med barnen för att se över om det finns platser på förskolan barnen upplever otrygga. Vi ser över och följer upp om vi har dokumentation från fall av kränkande behandling. Vi har också barnkonsekvensanalyser att se tillbaka på, i beslut som fattas utifrån barnet/barnens bästa.

Genom att kartlägga verksamheten kan vi se om förskolans åtgärder fungerar eller om vi behöver göra några förändringar. Med våra rutiner och dokumentationer som underlag kan vi få en bild och förståelse om varför kränkningar uppstår, i vilka sammanhang och hur de tar sig uttryck.

- Rektor - ansvarar för personalenkät (detta finner du i slutet av detta dokument).

Varje avdelning ansvarar för barnintervjuer samt trygghetsvandringar utifrån behov och förutsättningar.

- Midnattssolen gör en trygghetsvandring på höstterminen (omkring oktobermånad), samt en på vårterminen (omkring marsmånad). Vi gör trygghetsvandringar tillsammans med barnen, där vi får insyn i deras känslor kring verksamheten. Vi pedagoger genomför också trygghetsvandringar, där vi ur ett vuxenperspektiv delger vår syn på miljön och riskerna för kränkande behandling. Midnattssolen arbetar ständigt med att observera barngruppen, miljön och verksamheten för att skapa förutsättningar för en trygg miljö för barnen.

- Norrskenet arbetar med att ständigt observera barngruppen, miljön och verksamheten för att skapa en trygg miljö för barnen.

2. Analysera orsaker till riskerna

När kartläggningen är genomförd ska vi analysera orsakerna till riskerna för kränkande behandling. Först när vi förstår orsakerna kan vi sätta upp konkreta mål för att förebygga kränkningar. Om det till exempel visar sig att det förekommer eller finns en risk för att barn utsätts för kränkande behandling vid toalettbesök, måste verksamma pedagoger förstå *varför*, för att kunna förebygga detta.

3. Planera och genomför åtgärder

Nästa steg är att, utifrån upptäckta risker för kränkande behandling, sätta upp mål och bestämma åtgärder för att nå målen. Tänk på att målen ska vara konkreta och gå att följa upp. Ett mål kan till exempel vara att barnen alltid ska känna sig trygga när de går på toaletten. En åtgärd kan då vara att någon i personalen ska ha översikt vid toalettbesöken och se till att kränkningar inte förekommer.

4. Upprätta en plan mot kränkande behandling

Varje år skrivs mål och åtgärder ned i en plan mot kränkande behandling. Planen fungerar som ett stöd och en dokumentation över det förebyggande arbetet. Det är viktigt att all personal, även barn och deras vårdnadshavare känner till planen.

Värdegrund och mål

Montessoriförskolan Lilla Kvikkjokks verksamhet bedrivs i enlighet med grundläggande demokratiska värderingar. Vår förskola ska vara en arbetsplats för barn och vuxna där alla kan känna sig trygga och där ingen ska bli utsatt för diskriminering eller annan kränkande behandling. Genom att vara lyhörda och försöka förstå andras behov och känslor visar vi en ömsesidig respekt gentemot varandra. Vi arbetar aktivt mot all kränkande behandling för att påvisa alla individers lika värde. Alla barn ska ges likvärdiga villkor och förutsättningar att upptäcka, pröva och utveckla sin fulla potential som människa. Genom att vi har en hög personaltäthet och ett kontinuerligt erfarenhetsutbyte mellan personal ser vi förutsättningar att se barnen under hela dagen. Alla skall trivas, känna sig uppskattade och vara delaktiga i sitt lärande. Detta skapar vi förutsättningar för genom att vi varje termin genomför en trivselenkät, barnintervju och trygghetsvandring för att kartlägga klimatet på förskolan. Ett långsiktigt mål är

att utbilda all personal i frågor som innefattar likabehandling, för att få kompetensutveckling i hur förhållningssätt och miljö kan komma att påverka.

Vi arbetar utifrån våra tre prioriterade värdeord som vi tillsammans arbetade fram under en planeringsdag under vårterminen 2018. Varje ord har underrubriker som vi kopplar till huvudordet.

Trygghet	Respekt	Barnet i fokus
Struktur		
Tillit	Allas eget värde	Lustfyllt lärande
Omsorg	Allas lika värde	Intresse
Glädje	Jämställdhet	Kunskap
Kärlek	Barns frihet	Inflytande
Ärlighet	Ärlighet	Delaktighet
Empati	Delaktighet	Glädje
Lärande	Empati	Tillit
Solidaritet		
Ansvar		

Främjande arbete

Det främjande arbetet handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och respekten för allas lika värde. Vi startar höstterminen med att aktivt få ihop en trygg barngrupp. Vi arbetar aktivt med normer och värden, att stärka barnens identitet och känna trygghet i den, samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet.

Mål

Vi arbetar aktivt med allas lika värde. Inget barn ska behöva riskera att bli utsatt för trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling. Alla vårdnadshavare skall med förtroende kunna

lämna sina barn till oss på förskolan, förvissade om att vi arbetar aktivt med dessa värden. Både inne- och utemiljön ska erbjuda olika möjligheter till utforskande och aktiviteter, under barnens hela vistelsetid på förskolan.

Uppföljning

Vi går igenom likabehandlingsplanen, utifrån barnens förutsättningar, och arbetar kontinuerligt med den i det dagliga arbetet. Vi arbetar utforskande i tema och projekt, med en tydlig struktur över dagen. Vi använder olika former av dokumentation för att synliggöra och reflektera vår verksamhet. Dokumentationen ligger till grund för reflektion för både barn och pedagoger för att gemensamt utveckla verksamheten. Vi är medvetna om hur vi är goda förebilder – i samtal och förhållningssätt. Vi arbetar normkritiskt där vi ständigt reflekterar över bemötande och innehåll, utformning och metodik i utbildningen. Vi arbetar med konflikthantering, demokrati- och värdegrundsfrågor samt arbetar med att synliggöra och ifrågasätta normer. Diskussioner och reflektioner kring kränkningar, vårt arbets- och förhållningssätt är ett främjande arbete för att skapa lika rättigheter och möjligheter för barn på förskolan.

Ansvariga: Pedagogerna på Montessoriförskolan Lilla Kvikkjokk

Utvärdering/Uppföljning: Kontinuerligt i vårt arbete med verksamhetsplan, arbetsplan, dokumentationer, samt en årlig utvärdering med uppföljning under vårterminen

Utvecklingsområden 2022/2023

Våra gemensamma mål och utvecklingsområden för hela förskolan, kommande läsår är:

1. Förankra likabehandlingsarbetet med aktiva åtgärder och plan mot kränkande behandling hos personal. ALLA ska ha läst igenom den och skrivit under att man tagit del av det som står i den. Diskutera, utforma och utveckla planen mer tillsammans under året på våra kommande avdelningsmöten, för att ha avstämning under vår gemensamma planeringsdag 2022.

Hur: Detta arbete startade vi upp under ht-2022 och det ska fortlöpa under läsårets gång.

2. Förankra denna plan och vår värdegrund hos vårdnadshavare och barn. Alla ska veta att den finns!

Hur: Utforma en likabehandlingsplan utefter barnens förutsättningar, som finns tillgänglig och synlig för barnen i den pedagogiska miljön. Vi planerar även detta läsår för en värdegrundsvecka, där vi planerar att arbeta med normer och värden samt integritet och rätten till sin egen kropp, samt förskolans värdegrund. Varje avdelning planerar aktiviteter för denna vecka.

2. Se över värdegrundsorden gemensamt i det arbetslag som arbetar nu och reflektera över om vi vill utveckla/förändra dem.

Hur: Avsätta tid på ett Apt-möte där alla förskolans pedagoger är delaktiga i att behålla/utveckla/förändra värdegrundsorden.

4. Varje avdelning ska sätta upp mål utifrån sin barngrupp och dess behov. Dessa mål ska stå med i planen som är tillgänglig för alla.

Midnattssolen:

Midnattssolens pedagoger har olika ansvarsområden, likabehandlingsarbetet är Jenny och Elin ansvariga för. Detta innebär bland annat att barnintervjuer, trygghetsvandringar och värdegrundsveckan planeras in i verksamheten och följs upp. Vi alla är ansvariga att arbeta och följa vårt likabehandlingsarbete. Ett av Midnattssolens målområde som är kopplat till likabehandlingsarbetet detta läsår är:

1. Vänskap, respekt och solidaritet (2.1 Normer och värden, 2.2 Omsorg, utveckling och lärande)

Midnattssolen:

1. Likabehandlingsarbetet; vänskap, respekt och solidaritet (2.1 Normer och värden, 2.2 Omsorg, utveckling och lärande)

Mål

- *öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande (Lpfö18, s. 12)*
- *respekt och förståelse för alla människors lika värde och det mänskliga rättigheterna (Lpfö18, s. 12)*
- *sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenheten om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet (Lpfö18, s. 13)*
- *förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler (Lpfö18, s. 13)*

Detta planerar vi att göra för att uppnå målen:

- ▬ Arbeta i smågrupper med likabehandlingsplanen och förskolans värdegrund, till exempel genom kompisböckerna baserade på barnkonventionen, dramatisering, skapande av ”barnens likabehandlingsbok”, trygghetsvandringar med mera.

- Fokus på samarbete i olika aktiviteter i klassrummet, under samlingar och utomhus.
- Tänka på hur vi som vuxna uppträder som förebilder, d.v.s. att vi använder ett trevligt, respektfullt och vårdat språk. Även reflektera över vårt förhållningssätt, att vi till exempel går ned på knä när vi talar med barnen.
- Vi pedagoger arbetar med beskrivande beröm som feedback för att stärka barnens självkänsla och tro på sin egen förmåga, också för att uppmuntra bland annat solidaritet och att samarbeta.
- Låta barnen vara delaktiga i att ta beslut genom olika demokratiska processer.
- Ständigt diskutera och reflektera över vår pedagogiska miljö, aktiviteter och förhållningssätt för att skapa en verksamhet utefter barns behov, förutsättningar och intressen. Detta gör vi på våra avdelningsmöten, där våra pedagogiska dokumentationer skall ligga till grund.
- Arbeta med den personliga integriteten och att lyssna på sina känslor och behov. Detta genom att vi pedagoger har ett förhållningssätt där vi frågar barnen och gör de delaktiga i frågor som rör dem, också genom pedagogiska aktiviteter, till exempel ”Stopp min kropp”.
- Med hjälp av montessoriarbetet i klassrummet stötta barnen i att utveckla en förmåga att vänta på sin tur och respektera varandra.
- Genom bland annat dramatisering, stötta och ge barn verktyg vid konflikthantering, skapa förutsättningar för förståelsen för andras känslor, behov och livssituationer, samt att uttrycka sina egna.
- Alltid se över om det finns kompetensutveckling inom området likabehandling (artiklar, böcker, kurser med mera).

Norrskenet:

1. Normer och Värden (Likabehandling i enlighet med likabehandlingsplanen) - Barns delaktighet, inflytande och integritet (2.1 Normer och värden, 2.2 Omsorg, utveckling och lärande, 2.3 Barns delaktighet och inflytande, LPFÖ18)

- *Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla; öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande, förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra, förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen, respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna, och ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället (s. 12)*
- *Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla; sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet (s.13)*
- *Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla; förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler, förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar (s. 13)*
- *Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla; intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation, förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan, förståelse för demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem (s. 16)*

Hur ska vi arbeta för att nå dessa mål?

- *Arbeta i smågrupper med likabehandlingsplanen och förskolans värdegrund, till exempel genom kompisböckerna baserade på barnkonventionen, dramatisering, arbete med våra känslodockor, trygghetsvandringar med mera.*
- *Arbeta i smågrupper med olika arbetssätt som lyfter integritet och barns rättigheter på olika sätt, t ex stopp min kropp, Okej med dej, och rätten till ett namn – Använda boksamtal som arbetssätt*

- Vid behov dela upp barngruppen i mindre grupper (samlingar, projektstudio, utomhusgrupp mm).
- Arbeta med känslodockor och tillhörande material främst i planerade aktiviteter (**Alice och Mattias ansvarar**). Onsdagar – känslsamling. Olika aktiviteter utefter ”dagens känsla”
- Fokus på samarbete och att hjälpa till i olika aktiviteter i klassrum, under samling och utomhus
- Tänka på hur vi som vuxna uppträder som förebilder, dvs att vi använder ett trevligt, respektfullt och vårdat språk, samt går ned på barnets nivå vid samtal. Vid olika aktiviteter såsom blöjbyte, fotografering, toalettbesök mm. där barnets integritet berörs skall vi ta största möjliga hänsyn till barnets vilja och behov. Vi ska tänka på att vara förebilder för barnen i olika situationer, tex mellanmål (att vi själva sitter ned) osv.
- Arbeta med beskrivande beröm som feedback
- Använda metoder som ger barnen möjlighet att vara delaktiga och utöva inflytande över sin undervisning och utvärderingen av densamma, tex barnintervju, Reflekterande bloggsamling ,samtal, reflektion kring aktiviteter, observationer, pedagogisk dokumentation på väggar mm. (**Gemensamt ansvar**)
- Med hjälp av montessoriarbetet i klassrummet stötta barnen i att utveckla en förmåga att vänta på sin tur och respektera varandra
- Låta barnen vara delaktiga i utformandet av den pedagogiska lärmiljön genom att observera och följa deras intressen (portfolio och dokumentation i tyra).
- Skapa förutsättningar för barnen att vara delaktiga i att fatta beslut på deras nivå med hjälp av olika demokratiska processer – bland annat genom att inför ”matråd” där barnen får rösta på maträtt som ska serveras till lunch på förskolan
- Under avdelningsmöten kontinuerligt gå igenom och utvärdera ovan arbete samt diskutera ev artiklar, forskning osv kopplat till området likabehandling

Rutiner och förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling.

- Varje hösttermin startar vi upp med att observera vår barngrupp och utifrån det se till barngruppens behov och vad vi behöver fokusera extra på
- Vi arbetar förebyggande genom att kontinuerligt se över regler och rutiner, samt genom att alltid finnas i barnens direkta närhet.

- Utifrån kontinuerliga observationer har pedagogerna reflektioner och analyser för att tidigt kunna upptäcka, förebygga och förändra miljön för barnets bästa.
- Vi är uppmärksamma på om det finns tecken på att barn blir utsatta för trakasserier eller kränkningar. Det kan vara tecken som ett förändrat beteende exempel ledsenhet, håglöshet och passivitet.
- Vi har fortlöpande dialoger/diskussioner i arbetslaget för att kunna förebygga och arbeta med ständiga förbättringar.
- Vi kartlägger vår verksamhet och identifierar riskområden inomhus och i vår utomhusmiljö tillsammans med barnen någon gång mellan september och november. Midnattssolen gör trygghetsvandring inne- och utomhus och Norrskenet observerar barnen och miljön för att få syn på riskområden.
- Vi samtalar med barnen, både enskilt och i grupp, vi lyssnar och tar deras ord, kroppsspråk, mimik och upplevelser på allvar i den dagliga verksamheten.
- Vi har daglig kontakt med vårdnadshavare och uppmuntrar dem att meddela oss om de har funderingar kring vad barnen berättar om sina upplevelser på förskolan. Vi strävar efter ett tillåtande klimat på förskolan där barn, personal och vårdnadshavare ska kunna påtala problem och upptäcka trakasserier och kränkningar.
- Vi har ett kritiskt förhållningssätt gällande fotografering av barn, delning av foton och i vilken miljö fotot tagits. Alla vårdnadshavare har även skrivit under och tagit del av förskolans fotopolicy.

Rutiner för akuta situationer

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks/trakasseras av andra barn

- Enligt skollagen (2010:800) kapitel 6, 10§ är personal i förskola som får kännedom om att ett barn anser sig utsatt för kränkande behandling, eller sexuella trakasserier skyldig att anmäla, utreda och vidta åtgärder för att förhindra att kränkningarna fortsätter.
- Händelserapport fylls i
- Anmälan till rektor ska göras senast samma dag eller dagen efter händelsen har inträffat.
- Om det är rektor som har kränkt eller trakasserat ett barn ska du anmäla direkt till barn och utbildningskontoret.
- Rektor ansvarar för utredning av ärendet och informerar skyndsamt huvudman genom att göra en anmälan.
- Rektor kan ge uppdrag åt personal att ansvara för utredningen.
- Vårdnadshavare underrättas och samtliga berörda hålls informerade
  - Vi arbetar utifrån de aktiva åtgärder som framtagits, samt dokumenterar och följer upp arbetet.

Alla signaler om kränkningar och trakasserier tar vi på allvar och samtlig personal är skyldig att ingripa. Om kränkningar eller trakasserier förekommit utreder och analyserar vi alltid det inträffade genom att fråga och föra samtal med samtliga inblandade barn. Frågor vi använder oss av kan till exempel vara, vad har hänt? Vem/vilka var med? När och var hände det? Vid okomplicerade incidenter kan det vara möjligt att utreda händelsen genom att ställa frågor till barnen och få saken slutförd.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

- Enligt skollagen (2010:800) kapitel 6, 10§ är personal i förskola som får kännedom om att ett barn anser sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier skyldig att anmäla, utreda och vidta åtgärder för att förhindra att kränkningarna fortsätter.

- Händelserapport fylls i
- Anmälan till rektor ska göras senast samma dag eller dagen efter händelsen har inträffat.
- Rektor ansvarar för utredning av ärendet och informerar skyndsamt huvudman genom att göra en anmälan.
- Vårdnadshavare underrättas och samtliga berörda hålls informerade.
- Utredning, åtgärder, samt uppföljning av åtgärder genomförs med alla berörda parter.
- Bedömning görs om eventuell anmälan ska göras till annan myndighet.
- Om det är rektor som kränkt eller trakasserat ett barn ska du anmäla direkt till barn och utbildningskontoret.

Rutiner för hur vårdnadshavare kan rapportera kränkande behandling

- Kontakta ansvarspedagog/rektor.
- Beskriv den kränkande behandlingen.
- Ansvarspedagog/rektor gör en händelserapport.
- Utredning, åtgärder, samt uppföljning av åtgärder genomförs med alla berörda parter.
- Ansvarspedagog/rektor är den som ansvarar för uppföljningen med vårdnadshavare.

Rutiner för att utreda och åtgärda när vuxen kränks av annan vuxen (t.ex. pedagog-vårdnadshavare, pedagog-pedagog)

- Kontakta förskolans rektor.
- Beskriv den kränkande behandlingen.
- Händelserapport skrivs.

- Utredning, åtgärder, samt uppföljning av åtgärder genomförs med alla berörda parter. Förskolans rektor ansvarar för detta.

Rutiner för uppföljning

Ärendet ska skyndsamt utredas tillsammans med alla berörda parter. Personalen planerar hur de ska observera effekterna av åtgärderna samt när de ska analysera och bedöma resultatet.

Uppföljning med vårdnadshavare ska ske i form av samtal senast fyra veckor efter det att ärendet har startats

Rutiner för dokumentation

Anmälan av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska upprättas skriftligt.

Utredning, vidtagna åtgärder och uppföljning ska dokumenteras. Utredningar i original arkiveras enligt gällande dokumenthanteringsplan i förskolan.

Dokumentationen ska förvaras under sekretess.

Blanketter: Utredning av trakasserier och kränkande behandling och anmälan om kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Ställningstaganden för att förebygga sexuella övergrepp och kränkningar på Montessoriförskolan Lilla Kvikkjökk

Vi är måna om barns integritet och rätten till sin kropp. Vi har därför tagit fram denna policy för att förebygga sexuella övergrepp och kränkningar. Alla medarbetare får en introduktion gällande riktlinjer och förhållningssätt.

För att motverka sexuella kränkningar och övergrepp ska vi

- Begära registerutdrag på all personal vid anställning.
- Vid misstanke göra en orosanmälan till socialtjänsten.

- Aldrig kräva av barnen att pussas/kramas/sitta i knät eller fråga efter pussar/kramar.
- Ha uppsikt över alla miljöer där barnen befinner sig.
- Lära barnen skillnaden mellan bra och dåliga hemligheter i arbetet med STOPP MIN KROPP
- Använda förskolans utrustning för att dokumentera. Om barn inte vill vara med på fotografier respekteras detta.

Vid rutinsituationer ska vi

- Förklara och benämna vad vi gör vid blöjbyten. Om barnet inte vill byta blöja förklarar vi varför vi måste byta blöjan.
- Låta barnen ha rätt att själva avgöra om de vill ha stängd/öppen dörr på toaletten. Vuxen väntar utanför dörren med yngre barn. Behöver en vuxen gå in på toaletten, lämnas dörren i möjligaste mån öppen.
- Om ett barn önskar att en viss pedagog ska hjälpa med toalettbestyr efterlevs detta i möjligaste mån.

Vikarier och jour

- får INTE byta blöjor/assistera barnen vid toalettbesök
- får INTE lämnas ensamma med barnen
- får INTE ansvara för vattenlek
- För välkända vikarier gäller samma regler som för ordinarie personal, Rektor avgör tillsammans med arbetslaget när man är välkänd som vikarie. När detta beslutats får all personal denna information via mejl/personalbrev, grupptråd eller liknande.
- När en vikarie blir anställd får vikarien denna information genom att läsa vår likabehandlingsplan, men också genom muntlig överlämning.

Barn intervju/enkät- Görs årligen. Barnen svarar på frågorna utifrån mognad

Namn.....Datum.....

- Hur tycker du en bra kompis ska vara?
- Vem eller vilka brukar du leka med?
- Finns det någon du skulle vilja leka med som du inte brukar leka med?
- Vad kan du göra om du behöver hjälp?
- Vem kan du prata med om du känner dig ledsen, arg eller rädd? Eller om någonting hänt?
- Känner du att du kan prata med alla pedagoger på Kvikkjokk om du känner dig arg ledsen eller rädd?
- Känner du dig som en flicka, pojke eller något annat?
- Är du rädd för någon? Om ja, vem?
- Finns det någon plats/rum på Kvikkjokk du inte tycker om? Om ja, vilken?
- Känner du till Kvikkjokks värdegrunds ord? Vilka?
- Känner du till Barnens Likabehandlingsplan?

Namn.....

Datum.....

evanestock.com - 38120011

Hur är det att komma till förskolan?

Kommentar:

evanestock.com - 38120011

Hur är det att komma hem från förskolan?

Kommentar:

evanestock.com - 38120011

Hur är det i hallen?

Kommentar:

evanestock.com - 38120011

Hur är maten?

Kommentar:

evanestock.com - 38120011

Hur är samlingen?

Kommentar:

evanestock.com - 38120011

Hur är det ute i parken?

Kommentar:

Vad gillar du bäst med förskolan?
Kommentar:

www.istock.com - JALOKU22

Vad är inte bra med förskolan?
Kommentar:

www.istock.com - JALOKU22

När känner du dig så här:
Kommentar:

Hjälper vuxna dig när du behöver det?
Kommentar:

www.istock.com - JALOKU22

Lyssnar vi vuxna på dig?
Kommentar:

www.istock.com - JALOKU22

Övriga frågor (för lite äldre barn som har språket):

- Vad vill du lära dig i förskolan?
- Vad är kul att göra här på förskolan?
- Vad är kul att göra hemma?

- Vad får barn bestämma på förskolan?
- Är det något annat du vill att barn ska bestämma mer om?
- Vad tycker du om att leka?
- Vilka leker du med?
- Hur tycker du att en bra kompis ska vara?
- Hur är du en bra kompis?
- Finns det någon som du inte tycker är en bra kompis?
- När är du glad?
- Är du ledsen ibland? När blir du ledsen och varför?

Händelserapport

Rapport om kränkandebehandling

Avdelning:

Beskrivning av händelse-kränkningen:

Kunde denna händelse ha förhindrats? Om ja, hur?

Datum, plats och tidpunkt för händelsen:

Vilka barn/vuxna var inblandade:

Vidtagna åtgärder/ Vad har gjorts?

Uppföljning:

Underskrift

Datum: _____

Pedagog _____

Rektor _____